

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
& ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ
ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ

TAX. Δ/ΝΣΗ: Μπουμπουλίνας 20-22
TAX. ΚΩΔΙΚΑΣ: 106 82 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 213 1322 528, -851
Email: secgenmodern@culture.gr

ΘΕΜΑ: ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ

Σχετ:

- α) Το από 07/05/2021 απόσπασμα πρακτικού της 213ης συνεδρίασης της Εθνικής Επιτροπής Προστασίας της Δημόσιας Υγείας έναντι του κορωνοϊού COVID-19
- β) Το από 01/07/2021 απόσπασμα πρακτικού της 223ης συνεδρίασης της Εθνικής Επιτροπής Προστασίας της Δημόσιας Υγείας έναντι του κορωνοϊού COVID-19
- γ) Το από 4/11/2020 ΥΠΠΟΑ/ΓΓΓΣΠ/615928/3749 “Οδηγίες ασφαλούς λειτουργίας κλειστών Μουσείων - επικαιροποίηση” έγγραφο
- δ) Το από 14/05/2021 ΥΠΠΟΑ αρ.πρωτ. 217880 “Οδηγίες ασφαλούς λειτουργίας κλειστών Μουσείων” έγγραφο
- ε) Η Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ. αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ. 41332, ΦΕΚ 2879/Β’/02.07.2021
- στ) Η Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ. αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ.46819 ΦΕΚ 3276/Β’/24.07.2021

Το παρόν έγγραφο βασίζεται στις οδηγίες και συστάσεις της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων COVID-19 του Υπουργείου Υγείας και παρέχει επικαιροποιημένες οδηγίες για την ασφαλή λειτουργία των κλειστών μουσείων.

Το παρόν έγγραφο αντικαθιστά οποιαδήποτε προηγούμενη εγκύκλιο για το ίδιο θέμα.

α) Χώρος

- Θα πρέπει να υπολογιστεί ο μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός επισκεπτών ανά χώρο, στο πλαίσιο τήρησης των απαιτούμενων αποστάσεων των δύο (2) μέτρων μεταξύ των παρευρισκομένων με ταυτόχρονη τήρηση του κανόνα ένα (1) άτομο ανά δεκαπέντε (15) τ.μ.

και να ληφθεί κάθε μέριμνα, έτσι ώστε να μην υπάρχει υπερσυγκέντρωση ατόμων σε μία αίθουσα/έναν χώρο του μουσείου.

- Κάθε μουσείο θα πρέπει να αξιολογήσει τις δυνατότητες διαχείρισης κοινού και να ορίσει τον μέγιστο αριθμό επισκεπτών που μπορεί να διαχειριστεί ταυτόχρονα με ασφάλεια.
- Οι ομαδικές ξεναγήσεις επιτρέπονται σε ομάδες έως δέκα (10) ατόμων, εκτός αν πρόκειται για οικογένειες (συζύγους/συμβιούντες και τέκνα), με την εξαίρεση των επισκέψεων τμημάτων σχολείων. Σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να λάβει χώρα ομαδική ξεναγήση με πάνω από ένα τμήμα σχολείου.
- Ο ως άνω αριθμός δύναται να ανέλθει έως είκοσι (20) άτομα, εφόσον ο ξεναγός κατέχει πιστοποιητικό εμβολιασμού ή πιστοποιητικό νόσησης που εκδίδεται τριάντα (30) ημέρες μετά από τον πρώτο θετικό έλεγχο και η ισχύς του διαρκεί έως εκατόν ογδόντα (180) ημέρες μετά από αυτόν. Στην περίπτωση αυτή, τα άτομα που ακολουθούν ξεναγό οφείλουν να επιδεικνύουν κατά την είσοδο:
  - α) πιστοποιητικό εμβολιασμού ή
  - β) βεβαίωση αρνητικού εργαστηριακού ελέγχου για κορωνοϊό COVID-19 με τη μέθοδο PCR που έχει διενεργηθεί είτε με τη λήψη στοματοφαρυγγικού ή ρινοφαρυγγικού επιχρίσματος εντός των τελευταίων εβδομήντα δύο (72) ωρών πριν την προγραμματισμένη ώρα ξεναγήσης, είτε ελέγχου ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου κορωνοϊού COVID-19 (rapid test) εντός σαράντα οκτώ (48) ωρών πριν την προγραμματισμένη ώρα ξεναγήσης. Η αρνητική διάγνωση του εργαστηριακού ελέγχου με τη μέθοδο PCR και του ελέγχου ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου (rapid test) αποδεικνύονται με την επίδειξη σχετικής βεβαίωσης ή
  - γ) πιστοποιητικό νόσησης που εκδίδεται τριάντα (30) ημέρες μετά από τον πρώτο θετικό έλεγχο και η ισχύς του διαρκεί έως εκατόν ογδόντα (180) ημέρες μετά από αυτόν.Η ανωτέρω υποχρέωση περιλαμβάνει ανήλικους από δώδεκα (12) ετών και άνω.
- Οι κλειστοί και στεγαζόμενοι χώροι θα πρέπει να αερίζονται επαρκώς. Σχετικά με τον κλιματισμό δείτε την ενότητα (β).
- Στους κλειστούς χώρους θα πρέπει να γίνονται απολυμάνσεις με διάλυμα χλωρίνης 10:1, δηλαδή 9 μέρη νερό και 1 μέρος χλωρίνης καθημερινά. Αυτό ισχύει και για τους χώρους υγιεινής. Για επιφάνειες που είναι πιθανό να καταστραφούν από τη χρήση υποχλωριώδους νατρίου, μπορεί να χρησιμοποιηθεί αιθανόλη συγκέντρωσης 70%. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δίνεται σε επιφάνειες που αγγίζονται συχνά όπως πόμολλα, διακόπτες, κουπαστές κ.ο.κ.
- Θα πρέπει να προγραμματίζονται τακτικές απολυμάνσεις καθώς και προμήθεια και τοποθέτηση απολυμαντικών μέσων (ατομικής υγιεινής και χώρων), και προμήθεια και διάθεση ατομικών μέσων προστασίας.
- Στους χώρους υγιεινής θα πρέπει να εφαρμόζονται κανόνες, οι οποίοι περιλαμβάνουν:
  - ο Καλό αερισμό
  - ο Κλειστό καπάκι λεκάνης πριν χρησιμοποιηθεί το καζανάκι
  - ο Η χρήση χάρτινων ή πλαστικών καλυμμάτων λεκάνης μίας χρήσης είναι επιθυμητή.
  - ο Τρεχούμενο νερό και εφοδιασμός με σαπούνι, χάρτινες χειροπετσέτες, ποδοκίνητο δοχείο απορριμμάτων
  - ο Όπου είναι εφικτό να χρησιμοποιείται εξοπλισμός με φωτοκύτταρο ή με διακόπτη ποδιού (π.χ. για τη βρύση, το σαπούνι).
  - ο Να μην χρησιμοποιείται μηχάνημα για στέγνωμα των χεριών.
  - ο Η ουρά στους χώρους υγιεινής, θα πρέπει να αποφεύγεται μέσω της λήψης και εφαρμογής κατάλληλων οργανωτικών μέτρων, αλλά στις όλως εξαιρετικές

περιπτώσεις που τυχόν καταστεί αναπόφευκτη η δημιουργία ουράς, θα πρέπει να τηρούνται αποστάσεις δύο (2) μέτρων.

- Σε περίπτωση που νικτήρες έχουν να χρησιμοποιηθούν πολύ καιρό συστήνεται να τρέξει ζεστό νερό για 5 λεπτά πριν από την πρώτη χρήση.
  - Τακτικό καθαρισμό και απολύμανση (αρκετές φορές την ημέρα, ανάλογα με το ωράριο του κάθε μουσείου)
- Η λειτουργία εστιατορίων/café στους χώρους των μουσείων διέπεται από τις οδηγίες που έχουν δοθεί για τους χώρους εστίασης γενικότερα. Τα τραπέζια και οι καρέκλες θα πρέπει να απολυμαίνονται πριν τη χρήση τους.
  - Η λειτουργία πωλητηρίων στους χώρους των μουσείων διέπεται από τις οδηγίες που έχουν δοθεί για τους χώρους λιανεμπορίου γενικότερα.
  - Σε περίπτωση που υπάρχουν άλλοι χώροι με πιθανή συγκέντρωση κοινού (π.χ. ερμάρια, κοινόχρηστοι υπολογιστές κ.λπ.) θα πρέπει να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα, όπως ουρά με αποστάσεις (εφόσον η δημιουργία ουράς δεν μπορεί να αποφευχθεί παρά την λήψη οργανωτικών μέτρων), γάντια στην περίπτωση υπολογιστών κ.ο.κ.
  - Όπου υπάρχουν ουρές θα πρέπει να προβλεφθεί ειδική σήμανση για την αναμονή των επισκεπτών.
  - Η χρήση ανελκυστήρων πρέπει να είναι περιορισμένη και η χρήση μάσκας εντός καθίσταται υποχρεωτική. Συστήνεται η τοποθέτηση αντισηπτικού αλκοολούχου διαλύματος εντός και εκτός των ανελκυστήρων.

β) Κλιματισμός

- Συντήρηση των εγκαταστάσεων κλιματισμού και αντικατάσταση των φίλτρων όπου απαιτείται. Η συντήρηση και αντικατάσταση των φίλτρων θα εκτελούνται με χρήση και λήψη όλων των προστατευτικών μέτρων (ατομική προστασία, αερισμός χώρου όπου είναι τεχνικά εφικτό, ασφαλής αποκομιδή των φίλτρων που αντικαθίστανται) συμπεριλαμβανομένης της αναπνευστικής προστασίας.
- Συνεχής λειτουργία των εγκαταστάσεων κλιματισμού, όπου επιβάλλεται από τις συνθήκες για την προστασία των εκθεμάτων. Όπου δεν επιβάλλεται, οι εγκαταστάσεις κλιματισμού θα λειτουργούν τουλάχιστον δύο ώρες πριν από το ωράριο λειτουργίας του μουσείου και δύο ώρες μετά το ωράριο λειτουργίας του μουσείου.
- Φυσικός αερισμός και αύξηση της παροχής του νωπού αέρα, όπου είναι τεχνικά εφικτό, με απαραίτητη όμως προϋπόθεση τη διασφάλιση των απαιτούμενων συνθηκών για την προστασία των εκθεμάτων.
- Συστηματική λήψη όλων των κατάλληλων μέτρων για τη σωστή λειτουργία των κλιματιστικών εγκαταστάσεων και αποφυγή δημιουργίας εστιών μόλυνσης και από άλλους μικροοργανισμούς.
- Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για τον συνεχή ή τουλάχιστον συστηματικό φυσικό αερισμό του χώρου μέσω ανοιγμάτων (παράθυρα, εξωτερικές θύρες) ακόμη και με παράλληλη χρήση κλιματιστικών μηχανημάτων.

γ) Ροή επισκεπτών

- Οι επισκέπτες είναι υποχρεωμένοι να φορούν μη ιατρική μάσκα και να χρησιμοποιούν αντισηπτικό αλκοολούχο διάλυμα (70%).
- Οι επισκέπτες θα πρέπει να τηρούν αποστάσεις δύο (2) μέτρων.
- Ειδική μέριμνα θα πρέπει να ληφθεί ως προς τη ροή του κοινού κατά την είσοδο και έξοδο τους από το μουσείο. Προτείνεται διαχωρισμός διαδρομών και διάκριση εισόδου - εξόδου, όπου αυτό είναι εφικτό, καθώς και κίνηση επισκεπτών σε μονή διαδρομή όπου είναι εφικτό.
- Κατά την είσοδο και έξοδο θα πρέπει να τηρούνται ουρές με αποστάσεις δύο (2) μέτρων (εφόσον η δημιουργία ουράς δεν μπορεί να αποφευχθεί παρά την λήψη οργανωτικών μέτρων).
- Ως προς τα εισιτήρια προτείνεται:
  - ο Εκτεταμένη χρήση του ηλεκτρονικού εισιτηρίου για συγκεκριμένη ημέρα και ώρα, με συγκεκριμένο όριο εισιτηρίων ανά ώρα βάσει της δυναμικότητας κάθε μουσείου έτσι ώστε να ελέγχεται κατά το δυνατόν η ροή των επισκεπτών.
  - ο Ανέπαφος έλεγχος εισιτηρίων (με scanner)
  - ο Τοποθέτηση χωρισμάτων σε ταμεία και γκισέ
  - ο Στα ταμεία θα πρέπει να αποφεύγεται η πρόκληση ουράς μέσω της λήψης και εφαρμογής κατάλληλων οργανωτικών μέτρων, αλλά στις όλως εξαιρετικές περιπτώσεις που τυχόν καταστεί αναπόφευκτη η δημιουργία ουράς, θα πρέπει να τηρούνται οι αποστάσεις των δύο (2) μέτρων.
  - ο Αποφυγή δυνατότητας αγοράς εισιτηρίων επιτόπου – επιθυμητή είναι η προαγορά, καθώς αλλιώς θα παρατηρηθούν μεγάλες ουρές στα ταμεία.
  - ο Ανέπαφες συναλλαγές όπου απαιτούνται (χρήση POS)
  - ο Ειδική πρόβλεψη για την εξυπηρέτηση ΑΜΕΑ, ατόμων άνω των 65, εγκύων κ.λπ.
- Τοποθέτηση σχετικών σημάνσεων που να βοηθούν τους επισκέπτες να κινηθούν στο μουσείο και να ακολουθήσουν τις οδηγίες.
- Σε περίπτωση που πραγματοποιούνται οργανωμένες ξεναγήσεις με ξεναγό, θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά οι αποστάσεις και τα μέτρα, να γίνεται χρήση ασύρματης ξενάγησης, αποφυγή χρήσης κοινόχρηστων συσκευών (tablets, ακουστικά κ.λπ.).

δ) Ασφάλεια εργαζομένων

- Όλοι οι εργαζόμενοι πρέπει να χρησιμοποιούν προστατευτική μη ιατρική μάσκα και να χρησιμοποιούν αντισηπτικό αλκοολούχο διάλυμα (70%) για τα χέρια.
- Όλος ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται θα πρέπει να απολυμαίνεται τακτικά με τον ενδεικνυόμενο από τον κατασκευαστή τρόπο.
- Οι χρησιμοποιημένες από τους εργαζόμενους υφασμάτινες μη ιατρικές μάσκες θα πρέπει να τοποθετούνται σε πλαστικές σακούλες, να πλένονται στους 60° βαθμούς και να σιδερώνονται.
- Για την ευκολότερη ιχνηλάτηση συστήνεται η καταγραφή των εισερχομένων-εξερχομένων εργαζομένων και της ύπαρξης τυχόν συμπτωμάτων.
- Εργαζόμενοι που εμφανίσουν συμπτώματα ασθένειας θα πρέπει να απομακρύνονται άμεσα από τον χώρο φορώντας οπωσδήποτε μάσκα.
- Το απασχολούμενο προσωπικό θα πρέπει να ενημερωθεί για τους κανόνες υγιεινής, την τήρηση των κανόνων ασφαλείας και την αντιμετώπιση πιθανών δυσλειτουργιών, λαμβάνοντας σχετική μέριμνα και για την ενημέρωση των επισκεπτών κατά την είσοδό τους.

Επισημαίνεται ότι τα ως άνω μέτρα που ισχύουν για την ασφαλή λειτουργία των κλειστών μουσείων δύνανται να εφαρμόζονται κατ' αναλογία και για την ασφαλή διεξαγωγή εικαστικών και λοιπών καλλιτεχνικών εκθέσεων (ζωγραφικής, γλυπτικής, φωτογραφίας κ.λπ.) σε χώρους που προσομοιάζουν με χώρους μουσείων και λειτουργούν για τέτοια χρήση.

Επισημαίνεται ότι όλες οι οδηγίες τελούν υπό συνεχή επαναξιολόγηση και επικαιροποίηση, σύμφωνα με τα νέα δεδομένα που προκύπτουν. Τα παραπάνω μέτρα είναι ενδεικτικά, δεν μπορούν να καλύψουν όλες τις πιθανές περιπτώσεις και εφαρμόζονται παράλληλα με τα ευρύτερα μέτρα τα οποία ισχύουν. Για το λόγο αυτό πρέπει να υπάρχει διαρκής παρακολούθηση των σχετικών εξελίξεων μέσα από την ιστοσελίδα του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας στην διεύθυνση <https://eody.gov.gr/> καθώς και στην διεύθυνση <https://covid19.gov.gr/>.

Σημειώνεται ότι παράλληλα με τα ως άνω και τους εκάστοτε κανόνες που ορίζονται δυνάμει κοινών υπουργικών αποφάσεων για τα ζητήματα αρμοδιότητας του ΥΠΠΟΑ, εφαρμόζονται ταυτόχρονα κανόνες αποστασιοποίησης σε λοιπές δραστηριότητες και δομές, οι οποίοι ενδέχεται να επηρεάζουν εμμέσως την λειτουργία των μουσείων.

Όλοι οι εμπλεκόμενοι θα πρέπει να επιδεικνύουν την απαραίτητη ατομική ευθύνη, προστατεύοντας τον εαυτό τους και τα άλλα άτομα. Ειδικά οι διευθυντές και οι διοικήσεις των μουσείων θα πρέπει να μεριμνούν για την προστασία των εργαζομένων και των επισκεπτών. Επίσης να προβαίνουν, κατά την κρίση τους, και στην λήψη επιπλέον μέτρων, όπου ενδεχομένως απαιτείται λόγω συγκεκριμένων ιδιαιτεροτήτων ενός χώρου.

Η Γενική Γραμματέας
Σύγχρονου Πολιτισμού

Ελένη Δουνδουλάκη